

VOCEA POPORULUI

№ 26 (1554)

ZIAR NAȚIONAL

VINERI, 8 IULIE 2022

**Sindicatul din est caută soluții >> p.2
pentru eradicarea economiei informale**

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI
NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

**Conferința ETUCE, o reconfirmare >> p.3
a coeziunii sindicatelor din educație**

Actual

Reforma învățământului superior, pro și contra

Subiectul reformei sistemului de învățământ superior, anunțată de Ministerul Educației și Cercetării, săptămâna trecută, continuă să fie unul din subiectele cele mai intens discutate. >> p.3

Consultări publice de dragul consultărilor

Ignorarea poziției sindicatelor scoate la iveală dorința neclintită a unor legislatori de a promova doar interesele angajatorilor și a investitorilor străini. >> p.4

Doar o treime dintre tineri sunt angajați

Rata de ocupare a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani pe piața muncii este de circa 30% în Republica Moldova. >> p.7

**Pe 10 iulie este
Ziua Lucrătorului
din ramura piscicolă.
În a doua sâmbătă
a lunii iulie
se consemnează
Ziua arhivistului.**

Aviz

Colectivul redacției iese în concediu. Următorul număr al ziarului „Vocea poporului” va apărea pe 19 august a.c.

Taberele de odihnă ale CNSM de la Vadul lui Vodă s-au umplut de copii

„Sindicatul a făcut investiții de milioane în spațiile de cazare pentru perioada estivală

Galina MUNTEANU,
g.munteanu@vocea.md

Odată cu sosirea vacanței mari, taberele de odihnă din Republica Moldova și-au deschis larg ușile pentru copii. Printre acestea se regăsesc și taberele aflate în gestiunea Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM). Este vorba de „Camping” și „Perlele Nistrului” din orașul Vadul lui Vodă. Responsabilii de la sindicate, dar și de la conducerea instituțiilor de odihnă și agrement au avut grijă ca cele

două instituții să arate impecabil, să fie pregătite ca la carte pentru ca vacanța copiilor care le trec pragul să fie de neuitat.

Pe durata aflării la taberele de odihnă, copiii sunt implicați în activități sportive, cultural-artistice, merg în excursii, se distrează. De menționat că CNSM oferă suport copiilor din familii defavorizate, celor care au obținut performanțe la studii sau sunt învingători la olimpiadele școlare și extrașcolare.

În ultimii ani, CNSM a investit, în total, mai mult de 27 milioane de lei în modernizarea acestora. Peste

12 milioane 726 de mii de lei au fost investiți, per total, din anul 2011 până în 2018 în tabăra „Camping”, iar mai bine de 14 mln. 515 mii de lei în „Perlele Nistrului”. În acești ani, au fost renovate spațiile de cazare, blocurile alimentare, blocurile sanitare, au fost amenajate terenuri de sport, bazine și locuri de agrement.

Doar la Tabăra „Camping” a fost renovat blocul de dormitoare nr. 14, s-a reconstruit bazinul, au fost amenajate două terenuri de volei, reparate mai multe încăperi sanitare și rețeaua de apeduct. Au fost renovate mai multe blocuri de dormi-

toare, acoperișul cantinei, fațada și acoperișul blocului administrativ.

Investiții semnificative s-au făcut și la „Perlele Nistrului”. Aici au fost renovate blocurile A și B, inclusiv acoperișul, s-au construit șase terase de vară, s-a reparat sistemul de ventilație și s-au procurat utilaje tehnologice pentru cantină. Au fost reamenajate terenul de minifotbal, trei terenuri de volei, reparate piscine și aproape 40 de grupuri sanitare din blocul A, au fost efectuate lucrări de reparație și în cantină, precum și la acoperiș, la rețelele exterioare de canalizare. >> p.5

ABONEAZĂ-TE la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Schimb de experiență

Sindicatul din est caută soluții pentru eradicarea economiei informale

Președintele Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM), Igor Zubcu, s-a aflat săptămâna aceasta într-o vizită de lucru în Kârgâzstan. El a participat la seminarele „Organizațiile muncitorilor și viitorul economiei informale” și „Muncă decentă pentru pace și reziliență: Rolul sindicatelor din Asia Centrală în atenuarea consecințelor dezastrelor naturale și ale conflictelor din regiune”, organizate de Organizația Internațională a Muncii (OIM), Consiliul Regional Pan-European (PERC) al Confederației Internaționale a Sindicatelor (ITUC) și Federația Sindicatelor din Kârgâzstan.

La aceste activități au mai participat Veaceslav Rufala, președintele Federației Sindicatelor din Energetică și Industrie, și Dorin Suruceanu, șef al Departamentului educație și cercetare de la Institutul Muncii al CNSM. De asemenea, au fost prezenți lideri ai organizațiilor sindicale din regiune, experți de la OIM și ITUC. În cadrul activităților, participanții au

făcut schimb de experiență cu privire la combaterea economiei informale, rolul și acțiunile întreprinse în acest sens de către organizațiile sindicale, respectarea drepturilor salariaților, membri de sindicat, dezvoltarea parteneriatului social în țările din regiune. Ei au fost familiarizați cu bune practici implementate la nivel internațional în combaterea economiei informale.

Totodată, sindicaliștii au pus în discuție impactul crizelor multiple care afectează salariații și economiile în ansamblu,

provocările legate de viitorul muncii, activitățile cu privire la consultările și negocierile colective, implementarea Convențiilor Organizației Internaționale a Muncii, consolidarea capacităților organizațiilor sindicale pentru a face față crizelor curente.

Cei prezenți la seminare au examinat mai multe rapoarte și documente ale OIM-ACTRAV, au fost informați despre diverse practici de organizare sindicală, despre experiența mai multor țări privind in-

tegrarea diverselor categorii de lucrători care activează în economia informală în cea formală și aderarea acestora la sindicate.

După cum s-a comunicat, pentru următoarea perioadă, prioritățile organizațiilor sindicale vor fi axate în continuare pe respectarea drepturilor omului și îmbunătățirea condițiilor de muncă, construirea păcii, egalitatea în drepturi, protecția socială pentru toți, tranziția la producția ecologică, realizarea unei munci decente, reconstrucția social-economică în perioada post-pandemică.

”

Prioritățile organizațiilor sindicale vor fi axate pe respectarea drepturilor omului

Activitățile menționate, desfășurate în Kârgâzstan, fac parte din proiectul „Tranziția de la economia informală la economia formală”, implementat de Organizația Internațională a Muncii în Kârgâzstan și Uzbekistan.

sindicat.md

Inițiativă

Sindicaliștii din cultură propun modificarea sistemului de salarizare a bugetarilor

În scopul asigurării tratamentului egal și a remunerării egale pentru munca de valoare egală salariaților din ramura culturii, Federația Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură din Republica Moldova (FSLC) a pregătit mai multe propuneri în vederea modificării și completării Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Astfel, sindicaliștii din cultură propun completarea Legii nr. 270/2018 cu un articol nou – „Articolul 201 – Ajutorul material unic” cu următorul conținut: „Pentru perioada concediului de odihnă anual, salariatul beneficiază de ajutor material unic, care se constituie ca parte componentă a indemnizației de concediu. Modul și condițiile de acordare a ajutorului material unic vor fi prevăzute de contractul individual de muncă și/sau de contractul colectiv de muncă, precum și de convențiile colective la nivel de ramură”.

Sindicaliștii precizează că doar în acest context ajutorul material deja devine ca o plată stimulatorie, componentă a sistemului de salarizare, și nu ca o necesitate personală de recuperare a unor cheltuieli.

De asemenea, FSLC propune majorarea claselor de salarizare pentru funcția de bibliotecar/bibliograf principal (Clasa de salarizare - 50, Coeficien-

te de salarizare - 2,79) care din punct de vedere ierarhic și conform practicii biblioteconomice, atribuțiilor desemnate, este următoarea după funcția de director/șef de filială (Clasa de salarizare - 61, coeficientul de salarizare 3,51).

Sindicaliștii susțin că complexitatea sarcinilor bibliotecarilor/bibliografilor nu este mai mică decât cea a cadrelor didactice, ambele profesii având ca scop educarea, instruirea, cercetarea și învățarea pe tot parcursul vieții membrilor comunității.

O altă solicitare a sindicaliștilor din cultură se referă la atribuirea claselor de salarizare pentru vechime în muncă pentru conducătorii unităților bugetare din domeniul culturii, ceea ce va asigura echitatea între personalul cu funcții de conducere și de execuție.

Potrivit lui Nicolae Garaz, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Cultură, sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar necesită perfecționarea cadrului legislativ. Salariați angajații din domeniul culturii este semnificativ mai mic decât al celor din domeniile conexe, iar acest fapt va conduce, în mod inevitabil, la migrarea în continuare în alte domenii, precum și la imposibilitatea atragerii specialiștilor calificați în ramura culturii.

În context, precizăm că CNSM, în colaborare cu centrele sindicale național-ramurale, elaborează un set de propuneri pentru modificarea și completarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Cor. VP

La mulți ani!

Stimată doamnă vicepreședintă a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova
Lilia FRANȚ,

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

Vă felicită călduros cu ocazia zilei de naștere.

Vă transmitem cele mai sincere urări de sănătate, pace în suflet și armonie, bucurie și fericire alături de cei dragi, dorindu-Vă, totodată, multe reușite pe plan profesional.

Reuniune

Conferința ETUCE, o reconfirmare a coeziunii sindicatelor din educație

„Republica Moldova, la fel ca și majoritatea țărilor din Europa Centrală și de Est, s-a confruntat recent cu patru crize simultane: criza refugiaților, criza energetică, criza pandemică și criza economică”, a relevat, în discursul său, Ghenadie Donos, președintele Federației Sindicale a Educației și Științei, în cadrul Conferinței ETUCE de la Liege, Belgia.

Obiectivul evenimentului a fost examinarea situației din țările membre ETUCE, problemele cu care se confruntă sistemul educațional și rolul sindicatelor în identificarea soluțiilor în statele respective.

„Începând cu anul 2020, pandemia de Covid-19 a afectat toate activitățile oamenilor, ale organizațiilor, structurilor, țării și chiar continente întregi. Sistemul educațional s-a confruntat cu noi provocări și dificultăți, probleme noi au fost adăugate la lista numeroaselor probleme existente, depășirea cărora a necesitat eforturi și resurse enorme”, a menționat liderul sindical din Republica Moldova.

Domnia sa a accentuat că provocarea pentru sindicate este de a identifica problemele și de a dezvolta noi strategii pentru a apăra în mod eficient drepturile profesorilor, ale educatorilor, cercetătorilor, ale tuturor cadrelor universitare.

În prezentarea sa, Ghenadie Donos a vorbit despre activitatea sindicală pentru depășirea crizei pandemice, integra-

O poză ca amintire cu colegii din România

rea refugiaților din Ucraina. El a împărtășit câteva dintre practicile colegilor săi, concentrându-se pe problema importantă a menținerii unui echilibru în satisfacerea nevoilor membrilor de sindicat, răspunzând în același timp la provocările sociale.

„În primul rând, au fost stabilite reguli și condiții unificate pentru munca la distanță, au fost elaborate protocoalele și scenariile necesare, împreună cu Ministerul Educației și cu Ministerul Sănătății. Principala noastră condiție și cerință a fost ca salariile să fie menținute în totalitate pentru perioada de predare la distanță. Și a fost îndeplinită. În al doilea rând, sindicatul nostru a monitorizat în mod constant respectarea legislației muncii și a oferit consultanță juridică de specialitate angajaților și managerilor”, a declarat Ghenadie Donos.

Liderul sindical a ținut să concretizeze că a sprijinit formarea liderilor și a activiștilor sindicali și, împreună cu ministerul de resort, a susținut tranziția la învățământul la distanță și la platformele digitale de educație. De asemenea, s-a ținut cont de faptul că nu toți profesorii și elevii au acces la tehnologia modernă și nu își pot permite internetul de mare viteză sau gadgeturile necesare. Ministerul a primit fonduri de la partenerii de dezvoltare pentru a achiziționa laptopuri și software-ul de care avea nevoie.

„Această situație a fost exacerbată de izbucnirea războiului declanșat de Federația Rusă împotriva Ucrainei. Încă de la începutul ostilităților, după 24 februarie 2022, sindicatul nostru a condamnat această agresiune și și-a manifestat solidaritatea cu poporul

ucraianean, cu colegii noștri din statul vecin și prieten”, a menționat Ghenadie Donos în discursul său.

De la începutul războiului, R. Moldova a primit cel mai mare număr de refugiați pe cap de locuitor. Iar sindicatelor, inclusiv Federația Sindicală a Educației și Științei, nu au stat într-o parte.

A fost creat un fond de solidaritate cu refugiații din Ucraina, în care s-au colectat resurse financiare. Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova a pus la dispoziție sanatoriile sale, în care au fost organizate centre de refugiați.

Instituțiile de învățământ au organizat, de asemenea, centre pentru refugiați pe baza căminelor lor.

„Din Fondul de Solidaritate, am ajutat comitetele sindicale ale instituțiilor în care au fost înființate centre de cazare temporară pentru refugiații din Ucraina (Universitatea de Stat, Universitatea Tehnică, Institutul de Științe ale Educației, sanatoriile sindicatelor), care au plătit facturile pentru încălzire, energie electrică, produse alimentare etc.”. Acestea sunt doar câteva din acțiunile sindicatelor din Republica Moldova.

Profitând de ocazie, Ghenadie Donos a mulțumit conducerii Internaționalei Educației, Comitetului Sindical European pentru Educație, condus de Larry Flanagan, pentru asistența acordată Federației Sindicale a Educației și Științei din Moldova în vederea achiziționării a 67 de frigider pentru dotarea centrelor de cazare temporară a refugiaților din Ucraina, alocând în acest scop 10 mii de euro.

Dezbateri

Reforma învățământului superior, pro și contra

Subiectul reformei sistemului de învățământ superior anunțată de ministrul Educației și Cercetării, Anatolie Topală, săptămâna trecută, într-o conferință de presă, continuă să fie unul din subiectele cele mai intens discutate și în această săptămână.

Un grup de lideri sindicali ai Federației Sindicale a Educației și Științei și din mediul academic a avut o întâlnire cu ministrul Anatolie Topală, în cadrul căreia au venit cu solicitarea de a contribui la clarificarea unui șir de întrebări care au apărut din partea organizațiilor sindicale din universități și din institute de cercetare. Ministrul a răspuns la mai multe întrebări și a adus la cunoștința sindicalistilor principalele repere ale procesului de modernizare a universităților și a sistemului de cercetare.

De asemenea, celor prezenți li s-a comunicat că pe platforma particip.gov.md va fi publicat proiectul unei Hotărâri de Guvern, înaintat de către MEC către Can-

celaria de Stat, și în felul acesta vor fi începute dezbaterile publice pe marginea reformelor preconizate.

Federația Sindicală a Educației și Științei îndeamnă activul sindical din mediul academic să participe activ la aceste dezbateri pentru a clarifica toate aspectele ce țin de procedura de reorganizare a instituțiilor.

„Vom monitoriza ca drepturile și garanțiile angajaților să fie respectate și să nu fie lăsate fără atenție diferite „interpretări și abuzuri”, a menționat Ghenadie Donos, președintele FSEȘ.

Între timp a apărut și reacția Academiei de Științe a Moldovei, care consideră că reforma învățământului superior în varianta MEC trebuie stopată. AȘM consideră necesară aprobarea și adaptarea experienței statelor vecine, cum ar fi România și Ucraina, unde institutele de cercetare funcționează în cadrul academiilor de științe, oferind condiții optime pentru dezvoltarea științelor fundamentale și aplicative în vederea îndeplinirii comenzilor de stat.

V. Ioniță: „Nu este o reformă ce trebuie făcută în grabă”

Graba cu care se face reforma învățământului superior poate mai mult să dăuneze decât să ajute. Este un lucru care se discută de cel puțin 15 ani, însă are loc prea brusc. Este opinia lui Veaceslav Ioniță, expert în politici economice la Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.

Potrivit expertului, primul impact al reformei este legat de comasarea unor universități cu institute de cercetare. În Europa, dar și în SUA, este practicat acest lucru, învățământul este împreună cu cercetarea.

„Eu cred că intenția de a comasa aceste instituții este benefică. Vor avea de câștigat atât universitățile, cât și centrele de cercetare. Consider că acest lucru va crește atât capacitatea de cercetare, cât și cea de predare. Studenții vor fi implicați în cercetări, cercetătorii vor putea să lucreze cu studenții.

Avem o unificare a două sisteme diferite, care au activat diferit zeci de ani, iar acum vor fi unificate”, a spus expertul.

Al doilea impact al reformei, spune Veaceslav Ioniță, este comasarea unor universități, din cauza lipsei studenților, ceea ce a dus la o utilizare ineficientă a resurselor financiare.

Al treilea element al reformei care îngrijorează, susține economistul, este comasarea Universității de Stat din Tiraspol, care este refugiată în Chișinău. Universitățile refugiate, crede economistul, sunt din zonele de conflict, iar acestea trebuie să devină

un instrument de soluționare a conflictelor.

Cel de-al patrulea element, care stărnește nedumeririle experților, afirmă economistul, este că „această reformă va însemna cel mai mare proiect imobiliar din istoria R. Moldova”. Analistul economic recomandă ca în lege să fie specificat expres că nici un bun nu va fi înstrăinat în favoarea altor instituții sau a bugetului de stat. Bani trebuie să rămână universităților și institutelor de cercetare, pentru dotarea tehnico-materială.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Problemă

Munca în condiții grele: patronatele refuză să majoreze sporurile de compensare

Cadrul legal național prin art. 139 din Codul muncii, art. 15 din Legea salarizării nr. 847/2002 și art. 18 din Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23.11.2018 prevede sporuri de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile.

Plata sporurilor respective se stabilește în mărime unică pentru salariații de orice calificare, care muncesc în condiții nefavorabile în unitatea respectivă. Mărimea concretă a sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile se stabilește în funcție de greutate și nocivitate, în limitele negociate de partenerii sociali și aprobate prin convenția colectivă la nivel național și ramural.

La etapa actuală, plata sporurilor respective este reglementată de Convenția Colectivă nr. 1 din 03.02.2004 „Salarizarea angajaților aflați în relații de muncă în baza contractelor individuale de muncă”, Hotărârea Guvernului nr. 152 din 19.02.2004 cu privire la cuantumul sporului de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile, de unele convenții colective la nivel ramural și contracte colective de muncă.

Menționăm că, până în decembrie 2018, sporul respectiv se calcula în funcție de salariul minim pe țară: pentru munca în condiții grele și nocive – nu mai mică de 25% din salariul minim pe țară, pentru munca în condiții deosebit de grele și deosebit de nocive – nu mai mică de 50% din

Foto: Nicu Bînzari

salariul minim pe țară. Prin Legea nr. 271 din 23 noiembrie 2018, condiționalitatea respectivă a fost exclusă.

Este necesar de notat că mărimile sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile ultima dată au fost revăzute în anul 2007, prin Hotărârea Guvernului nr. 782 din 04.07.2007 privind aprobarea modificărilor și a completărilor ce se operează în Hotărârea Guvernului nr. 152 din 19 februarie 2004 și prin Convenția colectivă (nivel național) nr. 7 din 18.05.2007. Astfel, aceste sporuri, în funcție de gradul de nocivitate la locul de muncă, variază de la 100 de lei până la 200 de lei.

Din anul 2007, salariul minim pe țară a fost majorat de două ori: începând cu 1 ianuarie 2009, în mărime de 600 de lei pe lună și începând cu 1.10.2014 – în mărime de 1000 de lei pe lună. Însă partenerii sociali nu au putut ajunge la un consens asupra modificării convenției în cauză în funcție de noul cuantumul al salariului stabilit.

Cu toate acestea, sindicatele insistă în continuare ca sporul în cauză să fie revăzut și majorat în funcție de evoluțiile economice și sociale.

Patronatele refuză să majoreze acest spor, motivând că ele sunt impuse să dubleze plățile – o dată pentru asigurarea

condițiilor inofensive de muncă și a doua oară prin plata sporului respectiv.

Dar, de fapt, în realitate, cheltuielile pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă sunt foarte reduse. Conform datelor oferite de Biroul Național de Statistică, în anul 2017 angajatorii cheltuiau anual circa 442 de lei sau circa 37 de lei lunar per salariat pentru realizarea măsurilor de protecție și prevenire. Astfel, putem constata că angajatorii nu prea fac eforturi pentru a îmbunătăți condițiile de muncă și salariații, fără nici o stimulare, sunt nevoiți să lucreze în condiții de muncă ce lasă de dorit.

Analizând practica țărilor vecine, care achită acest spor, se constată următoarele.

Romania achită acest spor în % față de salariul de bază al angajatului și nocivitatea locului de muncă (5%, 7%, 10%, 12%, 15%).

În Ucraina, de asemenea, mărimea sporurilor de compensare pentru munca prestată în condiții nesatisfăcătoare depinde de gradul de nocivitate, de la 4% până la 24% față de salariul tarifar al angajatului.

Menționăm că sindicatele au solicitat ca la noi în țară sporurile de compensare pentru munca prestată în condiții nefavorabile să fie stabilite în mărimi unice, de la 250 de lei până la 500 de lei, în funcție de gradul de nocivitate.

La etapa actuală, guvernarea urmează să realizeze un studiu vizând practica achitării sporurilor respective în diferite țări ale Uniunii Europene și, în funcție de practicile existente, să decidem cum vom proceda în Republica Moldova.

sindicate.md

Atitudine

Consultări publice de dragul consultărilor sau cum sunt „auzite” sindicatele de legislatori

Conform art. 86, alin. (1), lit. e) din Codul muncii, unul dintre motivele concedierii este constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza calificării insuficiente, stabilită în urma atestării efectuate în modul prevăzut de Guvern.

Norma juridică respectivă a fost expusă în redacția actuală prin Legea nr. 188 din 21 septembrie 2017, la propunerea reprezentanților mediului de afaceri, fiind necesară doar aprobarea de către Guvern a procedurii de atestare (lucru care până în prezent nu s-a întâmplat).

Cu toate acestea, la insistența mediului de afaceri, autorii proiectului de lege nr. 146 din 20.04.2022 țin morțiș să modifice din nou conținutul lit. e) din alin. (1) al art. 86 din Codul muncii, pentru a stabili drept motiv de concediere a salariatului „constatarea îndeplinirii nesatisfăcătoare, repetate, pe parcursul unui an, a obiectivelor de performanță individuală”.

Această constatare urmând a fi făcută în temeiul evaluării arbitrare, realizată de angajator, în baza unui regulament

aprobat tot de acesta, ci nu prin hotărâre de Guvern, ceea ce ar asigura o aplicare mai obiectivă și uniformă a acestei proceduri.

Mai mult decât atât, propunerile înaintate nu prevăd nici implicarea reprezentanților salariaților, atât în procesul de aprobare a regulamentului de evaluare, cât și nemijlocit în procesul de evaluare a salariatului, așa cum prescriu normele internaționale și cele naționale din domeniul muncii.

Deși reprezentanții sindicatelor, la ședința organizată de Comisia parlamentară protecție socială, sănătate și familie, din data de 30 iunie 2022, au atenționat autorii că mecanismul propus este unul superficial, cu multe lacune și neclarități (care au fost exemplificate), ceea ce va avea ca efect iminent abuzuri și subiectivism în apreciere și, ca rezultat, încălcarea drepturilor și a intereselor salariaților, precum și vor provoca incertitudini în aplicare, inclusiv pentru angajatori, vocea sindicatelor nu a fost auzită.

De asemenea, nu sunt auzite nici argumentele sindicatelor referitoare la propunerea privind completarea Codului muncii cu reglementări referitoare la clauza de

neconcurență, care, în opinia acestora, este contrară principiului libertății muncii - dreptul la munca liber aleasă sau acceptată, consfințit atât de actele normative internaționale la care Republica Moldova este parte, cât și de Constituția Republicii Moldova și Codul muncii.

Ignorarea poziției sindicatelor scoate la iveală dorința neclintită a autorilor de a promova doar interesele angajatorilor și a investitorilor străini, acționând astfel împotriva drepturilor oamenilor muncii.

În contextul celor menționate, sindi-

cate cer autorilor proiectului de lege nr. 146/20.04.2022 respectarea, în procesul de promovare a acestuia, a drepturilor și intereselor de muncă ale cetățenilor (salariaților), luând în considerare faptul că economia Republicii Moldova este o economie de piață, de orientare socială (art. 126 din Constituția Republicii Moldova), a principiilor parteneriatului social în sfera muncii, precum și a standardelor internaționale în domeniul muncii.

Eugeniu COVRIG, șeful Departamentului juridic al CNSM

Vacanța mare

Taberele de odihnă ale CNSM de la Vadul lui Vodă s-au umplut de copii

(Continuare din p. 1)

După doi ani de pandemie, taberele de odihnă și-au deschis larg porțile pentru copii. Directorii acestora ne spun că locurile au fost ocupate chiar din primele zile, iar până la sfârșitul verii, pragul acestora va fi trecut de mii de copii.

La Tabăra de odihnă și recuperare „Perlele Nistrului” de la Vadul lui Vodă am găsit zilele trecute mare gălăgie. În timp ce unii copii se jucau în curte, alții desenau sau băteau mingea. Fericiți, ei spun că, după doi ani de restricții, în sfârșit, se pot distra la maxim. „Este foarte interesant. Am așteptat mult aceste zile. Ne era dor să ne jucăm cu prietenii, să socializăm”, ne spune unul dintre copiii de la tabără.

Activitățile sunt organizate de instructori, care spun că au pregătit o mulțime de jocuri sportive și intelectuale. „Atât odihnă activă, precum: distracții pe terenurile de joacă, concursuri la care copiii trebuie să se implice fizic, cât și activități intelectuale, culturale”, susține Andrei Ilasciuc, instructor.

El spune că, după perioada de pandemie, timp în care copiii au stat mai mult cu gadgeturile în mână, pofta de socializare a crescut.

„Perioada de pandemie, totuși, i-a făcut pe copii setoși de comunicare pe viu, nicidecum la distanță. În anii precedenți, erau foarte populare gadgeturile, telefoanele mobile”, adaugă Andrei.

Mai multe cereri decât locuri de cazare

Directorul taberei, Ion Munteanu, ne-a spus că, în acest an, numărul cererilor a crescut foarte mult. În prezent, sunt 400 de copii care se odihnesc aici, iar locuri libere nu mai sunt.

„La ora actuală nu avem niciun loc liber. Deja toate biletele sunt vândute. După perioada pandemiei a crescut interesul pentru odihnă în tabără. Nu doar din partea copiilor, dar și din partea părinților. De fapt, noi am activat și în perioada pandemiei, dar a fost conform altui regim. Acum, copiii sunt liberi, iar noi, personalul, prin activitățile pe care le organizăm, ne străduim să șlefuiim în ei nu doar niște perle ale Nistrului, dar și ale țării”, ne spune zâmbind Ion Munteanu.

Odihna din această vară a ajuns la a 12 stagiune din istoricul taberei. De la începuturi și până acum, pragul acesteia a fost trecut de peste 40 de mii de copii. În acest sejur se odihnesc 400 de copii cu vârsta între 7 și 17 ani.

Același tablou l-am găsit și la Casa de odihnă „Campingul din Vadul lui Vodă”. Biletele s-au vândut ca pâinea caldă, încă de la începutul verii.

„La noi, tabăra este solicitată. Avem șase schimburi, iar într-un schimb sunt 550 de copii. Numărul este relativ același în fiecare schimb. Nu am dus lipsă niciodată de copii care să vină să se odihnească la noi. Am avut câteva zile sanitare, iar de

astăzi începe schimbul trei”, susține directorul taberei, Mihail Garbuz.

„Mii de elevi se vor odihni în vara aceasta pe malul Nistrului

Copiii de la aceste tabere sunt supravegheați în permanentă de către educatori, sunt deschise cabinete medicale bine utilitate pentru acordarea primului ajutor medical. De asemenea, sunt organizate diferite activități educațional-culturale. Astfel încât copiii să nu aibă timp să se plictisească, ci să vrea să revină în aceste locuri de poveste.

În perioada estivală, în cele două instituții de întremare care aparțin Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, Casa de odihnă „Campingul din Vadul lui Vodă” și Casele de odihnă și recuperare „Perlele Nistrului”, își fortifică sănătatea peste șapte mii de copii.

Din cauza restricțiilor pandemice din ultimii doi ani, taberele de odihnă au lucrat în alt regim. Acestea și-au reluat activitatea în această vară, după ce măsurile antiepidemice au fost relaxate. Un sejur pentru 10 zile la tabără costă aproximativ trei mii de lei, în timp ce la o tabără de zi părintii trebuie să scoată din buzunare aproximativ 2500 de lei.

Proiect

Vești bune: și tații își vor putea lua concediu pentru îngrijirea copilului

A fost aprobat în prima lectură proiectul cu privire la reconcilierea vieții de familie cu cea profesională. Mulți părinți din Republica Moldova au salutat introducerea concediului paternal pentru a fi alături de copiii lor în primele zile de viață.

Potrivit recentelor modificări legislative, tații vor putea ieși în concediu de paternitate nu doar în primele 56 de zile de la nașterea copilului, ci în primul an, iar părinții vor putea partaja indemnizația pentru îngrijirea copiilor cum vor considera oportun. O parte a concediului și-l va putea lua mama, o parte - tatăl, iar indemnizația se va calcula în funcție de salariul fiecăruia. Modificările legislative care au fost votate de Parlament în ziua de 29 iunie, în opinia deputatului Dan Perciun, vor oferi mai multă flexibilitate pentru un echilibru mai bun între viața personală și cea profesională.

O altă modificare prevede introducerea unor noi opțiuni de solicitare a indemnizației pentru îngrijirea copilului până la vârsta de trei ani. Astfel, vor putea beneficia de o indemnizație de 90% din salariul pe ultimele 12 luni părinții care aleg să revină la muncă după un an și două luni.

Indemnizația paternală acordată în cadrul concediului paternal este o prestație

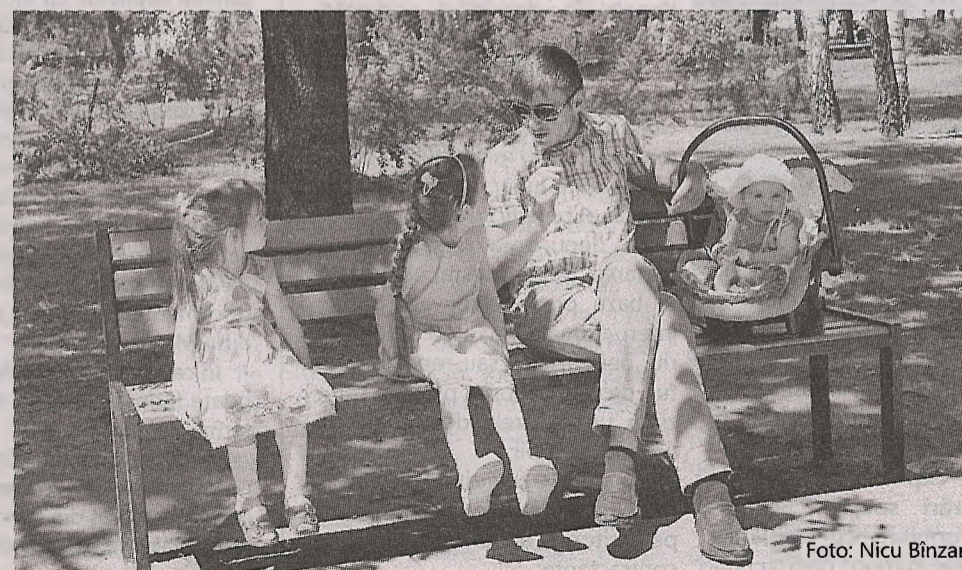

Foto: Nicu Bînzari

socială relativ nouă în Republica Moldova. Sindicatele din Republica Moldova au susținut intens oferirea concediului paternal. Și Casa Națională de Asigurări Sociale a promovat, începând cu anul 2016, concediul și indemnizația paternală și încurajează persoanele asigurate să le solicite.

De asemenea, se propun reglementări noi în Codul muncii, pentru a clarifica modul în care angajatul poate beneficia de un re-

gim flexibil de muncă. Totodată, se prevede și o nouă opțiune pentru indemnizația de îngrijire a copilului.

Pentru a beneficia de concediul paternal, mama sau tatăl copilului trebuie să depună o cerere la casa teritorială de asigurări sociale de la locul de domiciliu sau online pe portalurile: www.servicii.gov.md și www.cnas.gov.md.

În conformitate cu prioritățile stabilite în Planul de activitate și Programul Național

pentru Protecția Copilului pe anii 2022-2026, Ministerul Muncii și Protecției Sociale avansează în procesul de elaborare a Sistemului informațional în domeniul protecției copilului, care își propune să faciliteze procesul de colectare, prelucrare și diseminare a datelor din domeniu, pentru a oferi informații viabile și de calitate, în vederea luării unor decizii argumentate, bazate pe evidente.

Pe 29 iunie a fost aprobat și conceptul sistemului informațional în domeniul protecției copilului. Noul sistem va integra datele de la diferite autorități publice responsabile de segmentul asistență socială, sănătate, educație, ordine publică, justiție, care participă la realizarea măsurilor de protecție socială a copilului, permițând, astfel, să se intervină rapid pentru a preveni situațiile de risc, respectându-se în primul rând interesul copilului.

Sistemul informațional se racordează la standardele internaționale, fiind, totodată, adaptat necesităților și cerințelor existente la nivel național. Implementarea acestuia va contribui la eficientizarea proceselor de lucru la nivel local și central, precum și la îmbunătățirea calității serviciilor sociale prestate copiilor și familiilor cu copii, sporindu-le calitatea vieții.

Natalia HADĂRCĂ

Economistul

Beneficiile Acordurilor de securitate socială: exportul prestațiilor de asigurări sociale

Soțul a activat în Republica Moldova mai mult de 25 de ani, însă, rămânând fără serviciu, a fost nevoit să plece la lucru peste hotarele țării. Cu care state sunt încheiate Acorduri de securitate socială? Care sunt beneficiile acestora?

Parascovia Pislaruc, Ocnîța

Ana MOLDOVANU, consultant superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform informației Casei Naționale de Asigurări Sociale, în prezent avem semnate 18 acorduri internaționale în domeniul securității sociale cu următoarele state: Austria, Azerbaidjan, Regatul Belgiei, Bulgaria, Cehia, Estonia, Lituania, Marele Ducat de Luxemburg, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă, Ucraina, Ungaria, Uzbekistan, Republica Federală Germania, Turcia, Belarus.

Putem să diferențiem aceste acorduri în două categorii: prima categorie sunt acordurile bazate pe principiul teritorialității (acordurile încheiate cu Federația Rusă, Ucraina, Azerbaidjan și Uzbekistan), iar cea de-a doua - pe principiul proporționalității (acordurile încheiate cu România, Portugalia, Bulgaria, Luxemburg, Austria, Estonia, Cehia, Polonia, Ungaria, Belgia, Lituania, Germania, Turcia și Belarus).

Acordurile bilaterale bazate pe principiul proporționalității prevăd că atât Republica Moldova, cât și statul contractant, vor calcula și achita pensia doar pentru perioadele de asigurare realizate pe teritoriul propriu, iar pensia va fi stabilită conform legislației fiecărui stat și va fi transferată persoanei pe teritoriul statului în care beneficiarul își are domiciliul.

Principiul teritorialității prevede că, în caz de trecere cu do-

miciul permanent în statul contractant, cetățeanul Republicii Moldova are dreptul la pensie, indiferent dacă el a lucrat în această țară sau nu. Respectiv, perioada activității de muncă din Moldova este luată în calcul la stabilirea pensiei, ca și cum solicitantul de pensie ar fi lucrat pe teritoriul acestui stat contractant.

Cum are loc, de fapt, stabilirea pensiilor conform acordurilor bilaterale bazate pe principiul teritorialității?

De exemplu, persoana a realizat un stagiul de cotizare pe teritoriul Republicii Moldova, dar la atingerea vârstei de pensionare sau chiar după stabilirea pensiei a decis să-și schimbe locul de trai permanent în unul din statele cu care avem încheiate astfel de acorduri bazate pe principiul teritorialității. În acest caz persoanei i se va stopa dreptul la pensie în Republica Moldova și îi va fi stabilită o altă pensie după noul loc de domiciliu în statul de domiciliu permanent, în conformitate cu legislația acestuia.

Acordurile internaționale în domeniul securității sociale la care Republica Moldova este parte **prevăd exportul prestațiilor de asigurări sociale**, acordate în conformitate cu legislațiile naționale ale statelor contractante, ceea ce presupune dreptul unui lucrător migrat de a beneficia de prestațiile dobândite în statele în care și-a desfășurat activitatea, pe teritoriul statului de domiciliu.

Totodată, exportul prestațiilor nu se aplică pentru alocațiile sociale de stat, indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și de maternitate, ajutoarele de șomaj, pensiile speciale pentru

unele categorii de cetățeni, acordate în conformitate cu legislația Republicii Moldova, dacă acordul internațional nu prevede altfel.

Potrivit prevederilor acordurilor internaționale, există două modalități de export al prestațiilor sociale:

- În baza acordurilor internaționale în domeniul securității sociale între Republica Moldova și Estonia, Bulgaria, precum și Belarus, plata pensiilor se efectuează în contul bancar al instituției competente din statul de domiciliu al persoanei, o dată în trimestru. Plata prestațiilor sociale în baza Acordului între Republica Moldova și Lituania în domeniul protecției sociale se efectuează de asemenea în contul bancar al instituției competente din statul de domiciliu, însă aceasta se efectuează lunar.

- Potrivit acordurilor internaționale în domeniul securității sociale între Republica Moldova și România, Portugalia, Cehia, Austria, Polonia, Regatul Belgiei, Ungaria, Republica Federală Germania, Turcia, prestațiile sociale sunt plătite lunar, direct în contul bancar al beneficiarului.

La depunerea cererii privind reluarea plății prestației sociale, în baza prevederilor acordurilor internaționale, în mod obligatoriu, beneficiarul sau reprezentantul desemnat prin procură prezintă următoarele documente în original și copii:

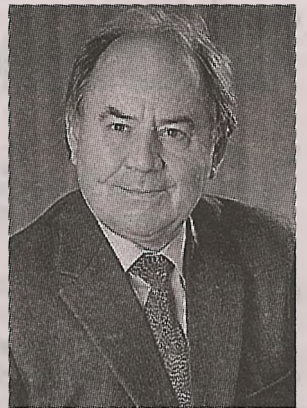
- actul de identitate valabil la momentul depunerii cererii emis pe teritoriul unuia dintre statele contractante;

- actul care confirmă locul de domiciliu/ședere al beneficiarului din țara în care urmează să se efectueze transferul;

- rechizitele bancare potrivit normelor internaționale (IBAN, SWIFT CODE), cu indicarea (denumirii băncii, a filialei băncii, adresei băncii), precum și a valutei în care să fie efectuat transferul;
- procura (după caz).

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Desfacerea contractului individual de muncă: norme și condiții

? Ce prevede legea și cât timp trebuie să mai lucrez în cazul în care, din anumite motive, am solicitat desfacerea contractului individual de muncă? Angajatorul poate să-mi refuze în asemenea caz cererea?

Marcel Vieru, Soroca

Desfacerea contractului individual de muncă din proprie inițiativă constituie un drept al salariatului, care poate fi realizat prin solicitarea demisiei, în condițiile art. 85 din Codul muncii (CM). Or, dreptul salariatului la demisie constituie o consecință sau, cu alte cuvinte, rezultă din principiul libertății muncii, consacrat în art. 43 alin. (1) din Constituția țării și dezvoltat în art. 5 din CM.

Dispoziția art. 85 din CM reglementează, practic, toate aspectele juridice ale unuia dintre cele mai importante teme legale pentru încetarea CIM - demisia.

În conformitate cu art. 85, alin. (1) din CM, salariatul are dreptul la demisie - desfacere a contractului individual de muncă, cu excepția prevederii alin. (4 prim), din proprie inițiativă, anunțând despre aceasta angajatorul, prin cerere scrisă, cu 14 zile calendaristice înainte. Curgerea termenului menționat începe în ziua imediat următoare zilei în care a fost înregistrată cererea.

Este de menționat faptul că norma dată prevede și alte termene de preaviz în cazul demisiei salariatului. Astfel, potrivit alin. (4 prim) al aceluiași articol din CM, conducătorul unității (al filialei sau reprezentanței), adiunții lui și contabilul-șef sunt în drept să demisioneze, anunțând despre aceasta angajatorul, prin cerere scrisă, cu o lună înainte.

”După expirarea termenelor de preaviz, salariatul are dreptul să înceteze lucrul

Unele particularități ale reglementărilor legale cu privire la demisia salariatului sunt stabilite prin alin. (2) al aceluiași articol din CM.

Și anume. În caz de demisie a salariatului în legătură cu pensionarea, cu stabilirea gradului de dizabilitate, cu concediul pentru îngrijirea copilului, cu înmatricularea într-o instituție de învățământ, cu trecerea cu traiul în altă localitate, cu îngrijirea copilului până la vârsta de 14 ani sau a copilului cu dizabilități, cu alegerea într-o funcție electivă, cu angajarea prin concurs la o altă unitate, cu încălcarea de către angajator a contractului individual și/sau colectiv de muncă, a legislației muncii în vigoare, **angajatorul este obligat să accepte demisia** în termenul redus indicat în cererea depusă și înregistrată, la care se anexează documentul respectiv ce confirmă acest drept.

După expirarea termenelor de preaviz, salariatul are dreptul să înceteze lucrul, iar **angajatorul este obligat să efectueze achitarea deplină** a drepturilor salariale ce i se cuvin salariatului și să-i elibereze documentele ce țin de activitatea acestuia în unitate (art. 85, alin. (3) din CM).

În cazul în care părțile au convenit, contractul individual de muncă poate fi desfășurat (prin acordul scris al acestora), înainte de expirarea termenelor de preaviz.

Trebuie de subliniat în mod deosebit că, potrivit art. 85, alin. (5) din CM, dacă, după expirarea termenului de preaviz, salariatul nu a fost de fapt eliberat din funcție și el își continuă activitatea de muncă fără să-și reafirme în scris dorința de a desface contractul individual de muncă, eliberarea acestuia nu se admite.

Legislația prevede și alte cazuri în care salariatul este obligat să prevină, în scris, despre desfacerea contractului individual de muncă. De exemplu, acest termen constituie șapte zile calendaristice pentru salariații angajați: la lucrări sezoniere (art. 282, alin. (1) din CM); la angajator persoană fizică (art. 287, alin. (1) din CM); la societăți religioase (art. 310, alin. (3) din CM).

În același timp, în corespundere cu art. 278, alin. (1) din CM, salariatul care a încheiat un contract individual de muncă pe un termen de până la două luni are dreptul la desfacerea acestuia înainte de termen, prevenind în scris angajatorul despre aceasta cu cel puțin trei zile calendaristice înainte.

Revendicare

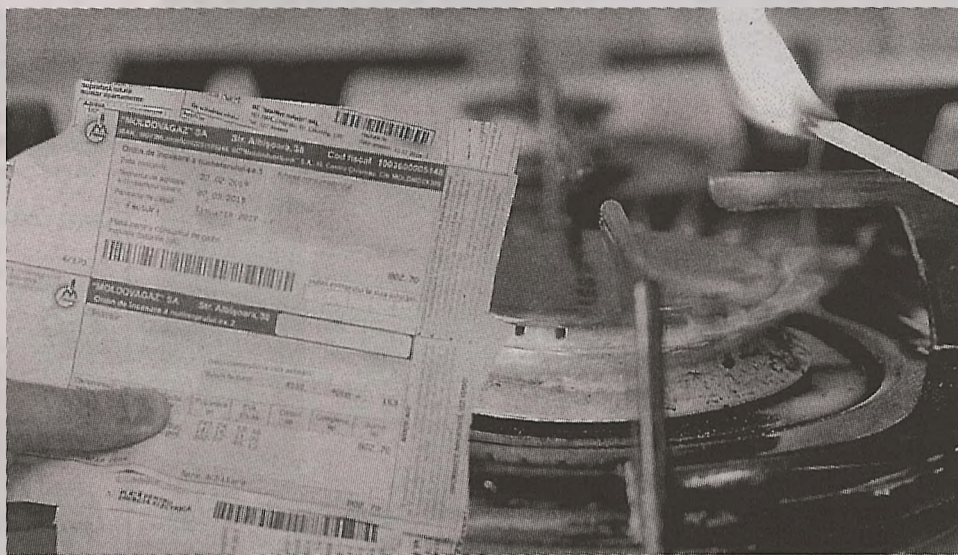
Creșterea tarifului la gaze va genera scumpiri în lanț, avertizează experții

După ce, la sfârșitul săptămânii trecute, „Moldovagaz” SA a cerut ca tariful la gazele naturale să fie majorat cu 45 la sută, la câteva zile de la solicitarea către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE), șeful companiei, Vadim Ceban, a venit cu explicații. Acesta dă vina pe cotațiile mari la bursele internaționale, dar și pe creșterea prețului de achiziție.

„Un calcul simplu. Noi am menționat că diferența de astăzi pentru luna iulie este de aproximativ 300 de dolari. Deja vedem: cotațiile la bursele internaționale sunt în creștere. Respectiv, în luna august noi așteptăm o creștere și mai mare a prețului de achiziție, de asta am și solicitat majorarea, acesta fiind factorul de bază”, susține Vadim Ceban.

Șeful de la „Moldovagaz” spune că înțelegând că înregistrarea abaterii financiare, iar pe lângă toate, mai are de plătit impozite și salarii angajaților.

„În afară de costul achizițiilor gazelor naturale, mai avem și de finanțat activitățile noastre curente, care nu sunt legate de furnizarea gazelor, cum ar fi distribuția gazelor naturale, transportul. Noi trebuie să întreținem sistemul, să achităm TVA la buget, impozite, salarii și așa mai departe”, menționează responsabilul.

De cealaltă parte, expertul economic Veaceslav Ioniță susține că majorarea este justificată, însă cetățenii vor fi „puși la zid” mai ales în perioada rece a anului, atunci când consumul de gaze naturale este mult mai mare.

„Avem două soluții: una proastă și alta foarte proastă. Soluția proastă este că majorăm tariful, soluția și mai proastă este că noi îl majorăm și acumulăm mai departe datorii. De ce zic că e și mai proastă? Pentru că acum, cu tariful majorat cumva, cetățenii au facturi mai mici, consumul de gaze e redus și oamenii nu vor simți atât de tare. Iar la toamnă, dacă vom avea un preț

mare la gazele naturale, în plus mai fiind o problemă cu datoriile curente, eu cred că populația va intra într-o problemă foarte mare la achitare”, ne-a spus Ioniță.

„**Mulți recunosc că majorarea e justificată, dar aceasta va lovi dureros în consumatori**”

Totodată, experții nu neagă că scumpirea gazului va genera și alte scumpiri în lanț a produselor.

În luna iunie, Republica Moldova a achitat aproximativ 880 de dolari pentru o mie de metri cubi de gaze naturale. La sfârșitul lunii mai, tariful la gaze, pentru consumatorii finali, a ajuns la 18 lei și 62 de bani pentru un metru cub, cu tot cu TVA.

„Această majorare de tarife a condus la diminuarea în continuare a puterii de cumpărare a populației. Astfel, dacă anul trecut, în trimestrul trei, cu un salariu mediu net pe economie a fost posibil de procurat 1675 de metri cubi de gaze naturale, atunci în prezent, la un an distanță, puterea de cumpărare a populației a scăzut de 3,7 ori, până la 459 de metri cubi de gaze pe un salariu mediu net. Această creștere de prețuri este una fără precedent în istoria Republicii Moldova. Precedentele șocuri tarifare au fost în perioada 1998-99, când, timp de șapte luni, tarifele s-au majorat de 2,5 ori. Următorul șoc a fost în 2006, când tarifele, timp de cinci luni, s-au dublat. Acum, timp de șapte luni, am înregistrat trei majorări de tarife cu o creștere cumulativă de patru ori. Tot în această perioadă, salariul mediu pe economie a crescut estimativ cu doar 5%”, menționează expertul Veaceslav Ioniță în analiza sa.

În scrisoarea către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, compania „Moldovagaz” a solicitat ca majorarea să fie aplicată retroactiv, începând cu 1 iulie.

Oportunități

Doar o treime dintre tinerii din țară sunt angajați oficial în câmpul muncii

Rata de ocupare a tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani pe piața muncii este de circa 30% în Republica Moldova, iar pentru a obține un loc de muncă, după finalizarea studiilor, tinerii au nevoie în medie de trei ani. Sunt datele unei cercetări publicate de Ministerul Educației și Cercetării, cu suportul agențiilor de dezvoltare din alte țări.

Un motiv al situației în care s-a ajuns este migrația masivă a acestei categorii de populație, spun responsabilii în domeniu.

„Mulți dintre tinerii noștri pleacă în străinătate. Un alt motiv ar fi că unii dintre ei, rămași în țară, nu neapărat se implică în procesul educațional sau în procesul de angajare în câmpul muncii”, ne spune Galina Rusu, secretară de stat la Ministerul Educației și Cercetării.

Responsabila a mai declarat că Ministerul Educației își propune să ofere mai multe oportunități, astfel încât tinerii să se încadreze mai ușor în câmpul muncii.

Târg de cariere

Pentru a atrage tinerii în câmpul muncii, în capitală a fost organizat, recent, și un târg al carierelor. Zeci de oameni, cu experiență în spate sau abia ieșiți de pe băncile facultății, au venit să afle ofertele

expuse. Salariile oferite de angajatori nu sunt pe placul tinerilor. Dar nici pretențiile acestora nu sunt văzute cu ochi buni de angajatori. Un loc de muncă bine plătit și condiții decente. Asta își dorește să obțină Pavel Rusu, când l-am întrebat ce fel de job caută. De câțiva ani, tânărul lucrează în construcții, dar și-ar dori să se angajeze oficial ca lăcătuș, profesie pe care a înșușit-o. „Locuri de muncă sunt, dar nu îmi convin condițiile oferite de angajator. Salariul este foarte mic”, ne-a spus tânărul.

La târg, am întâlnit și angajatori importanți pe piața din Republica Moldova. Unii spun că din cauza migrației duc lipsă de lucrători și sunt gata să ia și tineri fără experiență. Deseori, însă, aceștia au așteptări mari, raportat la situația din țară și la faptul că nu au un dram de experiență.

„Acum, tinerii doresc să se angajeze repede la muncă, fără studii și cu un salariu mare. Așa nu prea iese, trebuie mai întâi să înveți ceva, să acumulezi experiență și apoi reușești să obții un salariu mai mare”, menționează una dintre angajatoare, prezentă la târgul de cariere.

Susținere din partea structurilor de resort

Potrivit specialiștilor în domeniu, una dintre problemele cu care se confruntă tinerii din țară este tranziția de la școală la

Foto: Nicu Bînzari

muncă, care ține de mai mulți factori, inclusiv de rezultatele la școală, de alegerea corectă și inspirată a carierei, dar și de informarea potrivită despre oportunitățile care există pe piața muncii.

„O altă problemă este numărul destul de mare de tineri care nu se află nici în proces de instruire, și nici nu sunt angajați. Pentru a motiva tinerii să participe activ pe piața muncii, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul ANOFM, implementează un șir de măsuri și servicii, inclusiv instruirea la locul de muncă a tinerilor, cursuri gratuite de formare profesională cu achitarea bursei, angajarea subvenționată pentru tinerii orfani sau granturi pentru

inițierea propriei afaceri de către tineri. Prin implementarea acestor politici, ANOFM lucrează anual cu circa 10 mii de tineri, dintre care o treime sunt și angajați în câmpul muncii. Ministerul va continua să încurajeze și să susțină tinerii să-și găsească un job potrivit, să acceseze toată informația necesară pentru a lua decizia corectă sau pentru a-și lansa propria afacere. Avem nevoie de energia și cunoștințele tinerilor pentru a construi o societate modernă”, a relevat Corina Ajder, secretară de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, într-o conferință națională la tema respectivă.

Personalități istorice

Ștefan cel Mare și Sfânt: „Moldova e a urmașilor urmașilor noștri”

Pe 2 iulie s-au împlinit 518 ani de la trecerea în eternitate a domnitorului Ștefan cel Mare și Sfânt. Cu această ocazie, în R. Moldova au fost organizate mai multe manifestări în memoria marelui voievod, care a domnit timp de 47 de ani, cea mai lungă domnie din epoca medievală din Țările Române.

Marele voievod, „cel mai mare român din toate timpurile”, a fost cinstit și la Chișinău, unde istorici, cetățeni simpli și reprezentanți ai diferitelor partide politice au depus flori la monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt. Tot aici, un sobor de preoți a oficiat o slujba de pomenire, iar coruri de copii și adulți au intonat cântece patriotice.

Marele domnitor a ctitorit mai multe lăcașuri sfinte, în cinstea și memoria lui au fost ridicate biserici și mănăstiri. În șirul acestor lăcașuri sfinte este și biserica din sectorul Ciocana al capitalei, cu Hramul Binecredinciosul Ștefan cel Mare și duhovnicul său Daniil Sihastrul. Enoriașii care au pășit pragul bisericii pe 2 iulie au avut parte de o sărbătoare de suflet.

„Este prima biserică din tot spațiul românesc, și din stânga, și din dreapta Prutului, care a primit primul hram cu Ștefan cel Mare și Sfânt înainte chiar de a fi canonizat acesta. Comunitatea i-a pus numele și a binecuvântat această biserică. Este, deci, o biserică istorică”, a menționat, la slujbă de pomenire, preotul Ioan Ciuntu.

În cadrul evenimentului, actorul de teatru și film Nicolae Darie, care a jucat de zeci de ori rolul domnitorului în piesa „Apus de soare”, a fost decorat cu Ordinul „Ștefan cel Mare”.

Au comemorat această zi și locuitorii satului Lipnic, din raionul Ocnița, unde a fost inaugurat bustul lui Ștefan cel Mare și Sfânt. La eveniment a participat și o delegație din România, în frunte cu președintele Consiliului Județean Iași, Costel Alexe, care a menționat, la dezvelirea bustului, că „astfel de simboluri sunt esențiale pentru a păstra vie istoria, pentru a ne proteja identitatea și valorile”.

Potrivit cronicilor, bătălia de la Lipnic, din 1470, a fost singura purtată de către Ștefan cel Mare în limitele teritoriului Republicii Moldova de astăzi, fi-

ind încununată cu una dintre cele mai răsunătoare victorii ale sale.

Ștefan cel Mare este considerat o personalitate marcantă a istoriei României, înzestrată cu mari calități de om de stat, diplomat și conducător militar. Domnitorul s-a stins din viață la 2 iulie 1504, fiind înmormântat la Mănăstirea Putna.

E de datoria noastră să-l comemorăm pe Ștefan cel Mare, și să nu uităm să urmărim cu sfîntenie ceea ce a spus: „Moldova nu e a mea și nici a voastră nu e, ci a urmașilor urmașilor voștri”.

Eveniment

Expoziție de imagini vechi „Chișinăul în culori”

Expoziția de imagini vechi cu genericul „Chișinăul în culori” a fost inaugurată la Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău. Lucrările reprezintă reconstrucții realizate de artistul Lică Sainciuc, care a împlinit recent vârsta de 75 de ani.

Expoziția include șaisprezece fotografii vechi ale Chișinăului. Lucrările relatează câte o poveste prezentată prin prisma imaginației și viziunii artistice a autorului. Fotografii restaurate includ vederile: Hotelul Elveția (a doua jumătate a sec. XIX), distrus în 1941, Vederea înspre Orașul Vechi de pe clopotnița Soborului Nou: se văd bisericile Sf. Ilie și Soborul Vechi, distruse în anii '50, Biserica și Clopotnița Luterană (a doua jumătate a sec. XIX), distruse în anii '60, Circul Chișinăului (anii 1920), azi Filarmonica Națională, Planul Chișinăului la 1889 etc.

Evenimentul este organizat de Muzeul de Istorie a Orașului Chișinău, sub egida Direcției Cultură și în parteneriat cu Centrul de Cercetări Umaniste al USM. Expoziția va putea fi vizitată până pe 15 iulie curent.

Anatol FIȘER

Horoscop săptămânal

BERBEC

Această săptămână va fi destul de solicitantă, deci trebuie să fiți pregătit. Moralul și încrederea pot fi slabe. Cu toate acestea, veți reuși o muncă internă utilă și substanțială asupra dvs. Este timpul potrivit să rezolvați sarcini profesionale importante.

TAUR

Săptămâna aceasta vă va aduce o varietate de emoții și influențe. La începutul săptămânii vă va domina logica, iar alegerile dvs. vor fi mai responsabile și practice. Fiți atenți, nu vreți să deveniți prea presant, întrucât energia presiunii nu vă va ajuta să obțineți ce vreți.

GEMENI

Această săptămână va balansa între logica rece și emoții intense. Veți fi în stare să luați decizii importante bazate strict pe logică. Profitați de asta dacă vreți să rezolvați subiecte care necesită asemenea abordare. Emoțiile vor fi dominante și veți simți o puternică determinare să duceți mai departe ceea ce faceți.

RAC

Vă veți suprima emoțiile. Asta vă va ajuta afacerile profesionale, dar vă va crea probleme în relații. Din fericire, veți reuși să gestionați aceste emoții în treburile profesionale. Treburile ce implică pe altcineva pot atinge un punct de cotitură semnificativ.

LEU

Această săptămână este plină de capcane, dar și de momente plăcute. Unele vor fi relaxante și romantice, în timp ce altele pasionale. În treburile profesionale, veți avea ocazia să munciți din greu și să pretindeți orice credeți că meritați, în timp ce vă promovați cariera.

FECIOARĂ

În această săptămână, veți înainta ghidat de logică, iar asta vă va ajuta să vă promovați interesele profesionale. La jumătatea săptămânii, veți deveni mai sociabil și echilibrat. Pe durata week-end-ului, veți experimenta pasiune, putere, dinamism și emoții intense.

BALANȚĂ

Această săptămână va fi chiar drăguță, aducându-vă lucruri pozitive la un nivel personal și profesional. Veți căuta companii consistente la nivel personal și profesional. Iubirea și tandrețea vor deveni baza pentru momentele intime. Veți experimenta lumea cu profunzime emoțională.

SCORPION

Această săptămână va aduce influențe diverse în viața personală și profesională. Dispoziția va fi romantică și veți simți nevoia de a fi apropiat de partener. Veți putea să vă ascundeți emoțiile foarte bine. Vor fi unele decizii serioase pe care va trebui să le luați până la începutul lui septembrie.

SĂGETĂTOR

Veți experimenta emoții adânci și solicitante. Veți putea, totuși, să vă simțiți nesigur, iar asta vă poate face să deveniți prea presant cu partenerul și cu oamenii din preajmă. Așteptările altcuiva pot deveni evidente în moduri la care nu vă așteptați.

CAPRICORN

Veți avea șansa să luați decizii importante, să fiți aproape de cei iubiți. Pasiunea vă va seduce și veți renunța la idei conservatoare. Imaginația vă va duce departe de realitate. Intuiția va fi activată mai mult, deci folosiți-o ca să vă explicați situații ce nu pot fi procesate prin logică.

VĂRSĂTOR

Veți aborda oamenii pe care îi iubiți, veți petrece momente frumoase cu ei și veți experimenta emoții profunde care vă vor lărgi orizonturile și deschide uși spre o realitate alternativă. Vă veți abandona și vă veți vedea visele devenite realitate, chiar și pentru câteva momente.

PEȘTI

Aceasta va fi o săptămână interesantă. Puteți stabili noi conexiuni și vă puteți distra, întrucât veți fi în dispoziții pozitive. Aceste zile sunt ideale pentru excursii și călătorii, dar ar trebui să evitați să luați decizii; dispoziția sensibilă și romantică vă va face să păreți naiv.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 069006556

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 068571475

Contabil-șef: Svetlana BĂLAN,
tel.: 069511960

Redactori:
Natalia HADĂRCA,
tel.: 069610372
Galina MUNTEANU,
tel.: 069916236

Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Fotoreporter:
Nicolae BÎNZARI

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL
str. Feredeului 4, mun. Chișinău. Com. 609

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.